

Under overskriften »Pompejansk Klassicisme« gemmer det meget fascinerende emne sig, der normalt benævnes »Danske kunstnermøbler«. Foregangsmanden var N. A. Abildgaard, og i hans fodspor fulgte malere, billedhuggere og arkitekter som Roed, Freund og Bindesbøll m. fl. De skabte helstøbte interiører i den nye stil, bl. a. tegnede nogle af dem versioner af den græske klismos-stol. Med omtalen af disse kunstnermøbler ebber bogen ud. Dette sidste afsnit virker ufærdigt, man savner afrunding eller konklusion, hvilket nok skyldes, at bogen burde være afsluttet med C. F. Hansens empire, da vi endnu kender alt for lidt til den følgende tid. I det hele taget er det mærkbart, at bogens tyngde hviler på tiden indtil 1800, mens perioden efter århundredskiftet nødtørftigt overstås på kun 45 sider. Det må endvidere undre én, at dansk sølvstøj efter 1790'erne slet ikke omtales, og at Vesterbro ovnfabrik samt glasproduktionen fra 1825 og fremefter helt er udeladt.

Noterne bag i bogen henviser kun til litteratur, og der er således ingen primære studier knyttet til fremstillingen fra forfatterens side. Det er et oversigtsværk og kan med forsigtighed anvendes som sådan, idet man dog savner den nøjagtighed, som man normalt forlanger af en håndbog. Navneregistret bagest er i denne henseende en ren ynke.

John Erichsen

GUDRUN ANDRESEN: DANSKE BONDESKJORTER FRA CA. 1770 TIL CA. 1870. *Eget forlag 1974. 44 s., ill., kr. 21.* AXEL MUNCH: BORNHOLMSKE FOLKEDRAGTER OG GAMLE HAANDARBEJDER. *William Dams Boghandel, Rønne 1974. 64 s., ill., kr. 48,50.* ELISABETH MUNKSGAARD: OLDTIDSDRAGTER. *Nationalmuseets forlag 1974. 207 s., ill., kr. 92.* AAGOT NOSS: JOACHIM FRICHS DRAKTAKVARELLAR. *Det norske samlaget 1973. 135 s., ill., indb. no. kr. 85,-.*

De fire her omtalte bøger har det tilfælles, at de alle beskæftiger sig med klædedragtens historie, men ellers er de meget forskellige i omfang, måden at gribe sagen an på og i deres sigte med behandlingen. For Gudrun Andresen, igennem mange år aktiv inden for foreningen Danmarks folkelige Broderier, er nyttehensynet det overvejende. Hun vil komme folkedansere og andre interesserede til hjælp, hvis de ønsker at lave en god kopi af en gammel bondeskjorte. Det gør hun ved at give snitmønstre, skitser og fotos af 3 udvalgte skjorter, hentet frem af det store materiale, som ved foreningens udstillinger er blevet registreret. Iøvrigt viser denne registrering en bemærkelsesværdig skæv fordeling, idet der af de godt 400 bondeskjorter fra hele landet er ikke færre end ca. 250 fra Sjælland. Ud over analysen af skjorternes snit og udsmykning har forf. til indledning en række meget generelle betragtninger om deres brug.

Den nyligt afdøde maler Axel Munch nåede netop at se sin lille bog om de bornholmske dragter færdig. I den har han nedlagt en del af den viden, der var indsamlet samtidig med opbygningen af genstandssamlingen i Gudhjem Mu-

seum. På begge felter var han utrættelig, og det er trist, at han ikke skulle få længere tid til at virkeliggøre sine ideer. Den foreliggende publikation er blevet en meget smuk bog med et indhold, man vil vende tilbage til ofte. Det gælder både dragten og dens enkelte dele og de kulturhistoriske oplysninger om bryllup og begravelse, som findes ind imellem, bl. a. de interessante lighåndklæder, der har været i brug ved jordfæstningen på Bornholm lige til for en 30 år siden.

De danske dragtfund fra oldtiden er blevet behandlet gang på gang, især dragterne fra bronzealderen, der er enestående i hele verden. Vil man vide noget om denne periodes klædedragt, er det danske Nationalmuseum stedet, men for andre perioders vedkommende har vi her i landet måske kun dragtnåle, bæltespænder el.l. bevaret, så her må man søge til andre dele af Europa for at supplere sin viden. Det er den fremgangsmåde, Elisabeth Munksgaard anvender i sin bog, der med velberåd hu ikke kaldes *danske* oldtidsdragter, men blot oldtidsdragter. Med dansk og fremmed materiale søges at lægge det puslespil, der skal oplyse om den danske dragtskik på europæisk baggrund, og det er påklædningen i videste forstand, for frisuren tages med i vidt omfang. Til indledning gives en gennemgang af spindestofferne og deres tilberedning frem til det færdige stof. Forf. skriver ubesværet, men kommer måske nu og da i det tekniske lidt for summarisk hen over problemerne; imidlertid har hvert større afsnit en litteraturfortegnelse, som kan bøde herpå. Når der s. 48 tales om den ældste valkningsmetode ved hjælp af tidevandet, så tror jeg ikke metoden er anvendelig alle vegne ved havet, og jeg finder det ialfald rimeligt her i litteraturen f. eks. at have medtaget Sven T. Kjellberg: Ull og Ylle (1943), hvor der findes et fyldigt afsnit om valkning og yderligere en god indledning om de ældste væveteknikker. Når Broholms lille bog om bronzealderens dragt medtages, forstår jeg ikke, hvorfor Margrethe Halds tilsvarende om jernalderens dragt ikke skal med, så meget mere som den er kommet i samme serie på Nationalmuseet. Iøvrigt savner jeg også hendes: Fodsko og Haandsko (Fra Nationalmuseets Arbejdsmark 1953) og Udhugne Oldtidssko (Årbøger 1963), der utvivlsomt begge ville være en lettere indgang til emnet end hendes digre værk: Primitive Shoes.

Den sidste af bøgerne, der skyldes Norsk Folkemuseums dragtmedarbejder, er nr. 2 i serien: Norske Folkedragter. Nr. 1, der kom i 1970, var ligeledes af Aagot Noss og omhandlede Johannes Flintoes dragtakvareller. Nu fortsættes med den lidt yngre Joachim Frichs materiale til studiet af de norske bygdedragter. Oplægget er ens i de to bøger og består i en indkredsning af materialet, en kildekritisk vurdering heraf bl. a. for at afgøre pålideligheden af dragtbilledernes vidneudsagn og endelig en placering af akvarellerne i tid og sted. En vigtig side af dette nyttige rydningsarbejde, som også i høj grad er nødvendigt for vort hjemlige materiale, er at finde ud af påvirkningerne fra ældre eller samtidige kunstnere. Begge bøgerne i serien er smukt udstyret med en lang række farveplancher.

Holger Rasmussen